

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.В. Димченко, С.М. Гайденко

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„Регіональна економіка”**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”,
6.030509 – “Облік і аудит”)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Регіональна економіка” для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит” / Укл.: О.В. Димченко, С.М.Гайденко – Харків: ХНАМГ, 2009. - 20 с.

Укладачі: О.В. Димченко, С.М. Гайденко

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. В.О.Костюк

Рекомендовано кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 8 від 20.03.2009р.)

Зміст

	Стор.
Вступ	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи	11
2.2. Зміст дисципліни	11
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями	14
2.2.2. Лекційний курс	14
2.2.3. Практичні заняття	15
2.2.4. Індивідуальні заняття	16
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента	17
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	19

Вступ

Дисципліна „Регіональна економіка” за освітньо-професійною програмою має статус нормативна.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напрямку 0501 – „Економіка і підприємництво”, 2006.

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050100 – „Економіка підприємства”, “Облік і аудит”, 2004.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напрямку підготовки 6.030504 - „Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит”, Харків, 2007.

Програма ухвалена кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 1 від “ 29 ” 08 200 8 р.) та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № 6 від “ 29 ” 08 200 8 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. *Мета та завдання вивчення дисципліни* - формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямів регіонального розвитку економіки, а також екологічних знань, мислення та свідомості економістів. Завдання курсу полягає у засвоєнні теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти.

1.1.2. *Предмет вивчення у дисципліні* - господарський комплекс України та її регіонів.

1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
мікроекономіка	фінанси
макроекономіка	маркетинг
економічна історія	менеджмент
історія економічних вчень	державне регулювання економіки
	планування діяльності підприємства

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1 - Регіональна економіка (4/144)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики (2/72)

Навчальні елементи:

1. Предмет, метод і завдання дисципліни.
2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.
3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.

4. Економічне районування та територіальна організація господарства.
5. Регіон у системі територіального поділу праці.
6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.
7. Механізм реалізації регіональної економічної політики.

*ЗМ 1.2. Господарський комплекс України. Економіка регіонів України.
Міжнародні економічні зв'язки України (2/72)*

Навчальні елементи:

1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.
2. Природний та трудовресурсний потенціал України.
3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.
4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.
5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.
6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.

Модуль 2 - Екологія (1/36)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.1. Наукові засади раціонального природокористування (1/36)

Навчальні елементи:

1. Наукові засади раціонального природокористування.
2. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.
3. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища.
4. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності.
5. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Функція	Типові завдання діяльності	Уміння
1	2	3
1. Аналітична	1.1. Розрахунок та аналіз окремих параметрів діяльності підприємства та його підрозділів, оцінювання	1.1.1. Формувати й обробляти інформаційну базу аналізу, установлюючи форми подання і способи опрацювання
	1.2. Діагностика конкурентного середовища підприємства	1.2.1. Опрацьовувати параметри становища підприємства в порівнянні з конкурентами, визначати конкурентні переваги
	1.3. Аналіз ресурсів, процесів і результатів діяльності підприємства та його підрозділів	1.3.1. Аналізувати використання ресурсів 1.3.2. Оцінювати результати господарської діяльності підприємства, його підрозділів

1	2	3
2. Планова	2.1. Інформаційне забезпечення розроблення сценаріїв і прогнозів змін зовнішнього середовища підприємства	2.1.1. Стежити за явищами і процесами, з'ясовувати їх чинники 2.1.2. Збирати інформацію щодо тенденцій змін зовнішнього середовища 2.1.3. Формувати інформаційну базу для прогнозів ситуацій у зовнішньому середовищі
	2.2. Інформаційно-аналітична підтримка процесів розроблення загальних і функціональних стратегій підприємства	2.2.1. Здійснювати ресурсне обґрунтування певних аспектів реалізації стратегії підприємства 2.2.2. Забезпечувати інформаційну підтримку процесів формування стратегії підрозділів підприємства — суб'єктів ринку (стратегічних одиниць)
	2.3. Розроблення показників довгострокових і поточних планів підприємства	2.3.1. Конкретизувати певні аспекти стратегії підприємства у відповідних показниках довгострокових планів, проводити їх ресурсне обґрунтування 2.3.2. Розраховувати показники планів діяльності підприємства та його підрозділів
	2.4. Обґрунтування проектів розвитку підприємства і розроблення бізнес-планів	2.4.1. Визначати економічну ефективність проектів 2.4.2. Розробляти складові бізнес-планів
	2.5. Удосконалення системи планування діяльності підприємства	2.5.1. Вивчати й аналізувати досвід та інновації щодо методичного забезпечення планування 2.5.2. Розробляти адекватні передбаченим цілям пропозиції щодо складу показників, методів їх розрахунку та форм подання
3. Організаційна	3.1. Поєднання та оптимізація всіх видів ресурсів для ціле орієнтованої діяльності підприємства	3.1.1. Обґрунтовувати напрями адаптації операційної системи підприємства чи його підрозділів до певного рівня її завантаження 3.1.2. Виявляти та встановлювати можливості оптимізації матеріальних потоків підприємства 3.1.3. Обґрунтовувати форми організації виробництва і праці
	3.2. Організація процесів управління, прийняття господарських рішень і контроль за їх виконанням	3.2.1. Формувати інформаційне забезпечення управління підприємством чи його підрозділами 3.2.2. Обґрунтовувати альтернативні варіанти управлінських рішень 3.2.3. Готувати інформаційну базу щодо виконання управлінських рішень 3.2.4. Обґрунтовувати внутрішні трансфертні ціни з урахуванням економічного статусу підрозділів
	3.3. Організація ділових контактів підприємства із зовнішнім середовищем	3.3.1. Формувати інформаційну базу з впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємства 3.3.2. Вивчати можливості зовнішньоекономічних зв'язків, вести пошук перспективних іноземних партнерів

1	2	3
4. Обліково-статистична	4.1. Облік виконання планових завдань підрозділами і підприємством у цілому	4.1.1. Збирати й систематизувати інформацію про стан виконання планових завдань по структурних підрозділах і підприємству в цілому
	4.2. Облік витрат	4.2.1. Вести управлінський облік витрат підрозділів і підприємства в постатейному розрізі
	4.3. Підготовка статистичної звітності підприємства	4.3.1. Готувати статистичну звітність підприємства з економічних питань
5. Контрольна	5.1. Поточний контроль за виконанням установлених планів, процедур, запровадження заходів з підвищення ефективності підприємства та його підрозділів	5.1.1. Стежити за вчасністю та коректністю формування інформаційної бази та звітності підприємства чи його підрозділів. 5.1.2. Відстежувати і контролювати рівень планових параметрів використання ресурсів підприємства, його витрат 5.1.3. Стежити за виконанням заходів з підвищення ефективності діяльності підприємства та його підрозділів 5.1.4. Готувати оперативну інформацію щодо виконання запланованих заходів
	5.2. Підготовка первинних і зведених звітів про діяльність підприємства та його підрозділів	5.2.1. Розробляти форми та зміст первинних звітів підрозділів підприємства 5.2.2. Складати первинну звітність підрозділів підприємства 5.2.3. Приймати, опрацьовувати, аналізувати первинну звітність, складати зведену звітність
6. Інформаційна	6.1. Забезпечення власних інформаційних потреб	6.1.1. Вести пошук, збирати, систематизувати й нагромаджувати потрібну для виконання посадових обов'язків нормативно-правову, соціально-економічну, науково-методичну, довідкову та іншу інформацію 6.1.2. Перевіряти коректність поданої оперативної інформації. 6.1.3. Здійснювати постановку завдань для впровадження програмного забезпечення з автоматизації інформаційних потоків

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Адміністративно-територіальний устрій та сталий розвиток регіонів (під ред. В.М. Бабаєва, Л.О. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ та ін. - Х.: НТУ “ХПІ”, 2006.
2. Гранберг А.Г. Основы региональной экономики.- К.: Наукова думка, 2006.
3. Димченко О.В., Матвеева Н.М., Гайденко С.М. Навчальний посібник „Регіональна економіка”, 2008.

4. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка.-К.:Кондор, 2006.

5. Качан В.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка - К.:Наукова думка, 2006.

6. Методичні вказівки до самостійного вивчення, проведення практичних занять та виконання розрахунково-графічного завдання з дисципліни “Регіональна економіка” (для студентів 3 курсу денної форми та 4 курсу заочної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит”). – Укл.: О.В. Димченко, С.М. Гайденок. - Харків: ХНАМГ, 2009.

7. Основы экономической безопасности: Государство, регион, предприятие, личность / Под ред. Е.А. Олейникова - М., 1997.

8. Папп В.В. Структура економіки в регіональному суспільстві: теорія, методика, практика. - Л.: Ін-т. рег. Досл. НАНУ, 2007.

9. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів за спеціальностями 7.050106 „Облік і аудит”, 7.050107 „Економіка підприємства”.- Харків:ХНАМГ, 2006.

10. Семиноженко В.П., Данилишин Б.М. Новий регіоналізм. – К.: Наукова думка, 2005.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Регіональна економіка

Програма навчальної дисципліни “Регіональна економіка” включає два модуля, один з них має назву предмету другий – модуль, пов'язаний із екологічними проблемами економічного розвитку.

В результаті вивчення курсу студент повинен орієнтуватися у територіальній організації продуктивних сил України, сучасному стані та напрямках регіонального розвитку економіки, а також екологічних знань, мислення та свідомості економістів. Крім того, особливу увагу приділяється вивченню теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодінню знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивної необхідності раціонального використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів; засвоєння принципів раціонального природокористування, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи та стандарти.

Региональная экономика

Программа учебной дисциплины “Региональная экономика” включает два модуля, один из них соответствует названию предмета, второй – связан с решением экологических проблем экономического развития.

В результате изучения курса студент должен ориентироваться в территориальной организации производительных сил Украины, современном состоянии и направлениях регионального развития экономики, сформировать экономический образ мышления.

Кроме того, особое внимание уделяется изучению теорий региональной экономики и регионального развития, научных основ региональной экономической политики; овладении знаниями о территориальной и отраслевой структуре хозяйственного комплекса Украины и ее регионов; объективной необходимости рационального использования природных, научно-производственных, человеческих ресурсов регионов; освоение принципов рационального природопользования, понятия об экологическом мониторинге, нормативах, стандартах.

Regional economy

The program of “Regional economy” course includes two modules. One of them is connected with ecological problems of economical development.

Students must know the territorial organizational of productive power of Ukraine, ways of regional economical development, ecological aspects e.c.

More over, the discipline is focused on studying the regional economy and regional development, scientific basis of regional economical politic, getting knowledge about regional and productive structure of Ukrainian productive complex, rational using of natural, scientific, productive, social resources of regions, ecological monitoring and standards.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за напрямами підготовки та видами навчальної роботи

Напрямок (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Тримістр (и)	Години									Екзамен (тримістр)	ІМК (тримістр)
			Аудиторні	у тому числі			Підсумк. контр. Самостійна робота	у тому числі					
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КР	РГЗ			
6.030504 - Економіка підприємства 6.030509 - Облік і аудит	2/72	8	36	24	12	-	-	36	-	-	-	-	8
6.030504 - Економіка підприємства 6.030509 - Облік і аудит	3/108	9	55	22	33	-	3	50	-	-	30	9	-

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1 - Регіональна економіка (4/144)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики (2/72)

Навчальні елементи:

1. Предмет, метод і завдання дисципліни

Визначення поняття “продуктивних сил” і “регіональної економіки” як напрямку сучасного економічного розвитку. Місія і різноманітні цілі регіональної економіки. Головні напрямки розміщення продуктивних сил і регіональної економіки.

Методи і завдання розміщення продуктивних сил України та розвитку регіональної економіки. Сутність, функції й типи сучасного етапу регіонального розвитку.

2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів

Еволюція розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил.

3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

Фактори сталого розвитку продуктивних сил. Ознаки подібності з факторами розміщення продуктивних сил.

Відмінності між факторами сталого розвитку і факторами розміщення продуктивних сил.

4. Економічне районування та територіальна організація господарства

Особливості поняття та характеристики економічних районів. Сутність процесу економічного районування, а також встановлення взаємозв'язку територіальної організації продуктивних сил та суспільства з процесом економічного районування.

Територіально-промисловий комплекс як основа економічного районування. Кластерний аналіз, як різновид кількісного методу побудови класифікації.

Основні особливості формування 9 основних районів України як приклад використання загальногеографічного районування.

5. Регіон у системі територіального поділу праці

Визначення поняття “територіальний поділ праці”, яке є основою спеціалізації регіону та характеризує ступінь його участі.

Проблеми територіального поділу праці для будь-якого регіону, які є визначальними, бо вони лежить в основі господарського управління територією.

Основні зв'язки територіального поділу праці в процесі закріплення певних галузей виробництва за регіонами. Відмінність між різновидами територіального поділу праці.

Специфічні риси географічного поділу праці, які виникають під час розвитку науково-технічного прогресу.

6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики, а також на рівні держави.

Склад об'єктів і суб'єктів державної регіональної економічної політики.

Предмет державної регіональної економічної політики. Основні відмінності між державною регіональною політикою як стратегією і тактикою держави щодо регіональних процесів і “внутрішньою” політикою самих регіонів.

Принципи державної регіональної економічної політики перехідного періоду та основні їхні відмінності між собою.

Складові державної регіональної економічної політики.

7. Механізм реалізації регіональної економічної політики

Рівні управління та, що входить до практичних інструментів реалізації державної регіональної економічної політики. Основні складові елементи механізму державного регулювання.

Найважливіші регіональні проблеми, які здійснюються державою за допомогою загальнонаціональних програм. Визначення складу державного регулювання регіонального розвитку та економічного регулятора з боку держави.

Параметри, за якими проводиться типологізація регіонів.

Основний складовий елемент державної регіональної економічної політики, яким є державна регіональна фінансова політика.

ЗМ 1.2. Господарський комплекс України. Економіка регіонів України.

Міжнародні економічні зв'язки України (2/72)

Навчальні елементи:

1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

Поняття “Господарський комплекс України”. Структура Господарського комплексу України та його трансформація в ринкових умовах.

Основні риси подібності Господарського комплексу України.

2. Природний та трудовресурсний потенціал України

Природні умови та ресурси є важливими компонентами будь якої територіальної соціально-економічної системи.

Сутність поняття “природно - ресурсний потенціал”. Складові природно - ресурсного потенціалу. Природно - ресурсний потенціал України.

Виробничий та науково-технічний потенціали.

3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

Визначення поняття “міжгалузеві комплекси”.

Особливості нової ролі міжгалузевих комплексів у розвитку економіки України.

4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

Визначення основних особливостей економіки України як єдності регіональних соціально-економічних систем.

5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

Історико-географічний підхід до адміністративно-територіального устрою регіонів України.

Стан та перспективи розвитку економіки регіонів України.

6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури

Поняття „геополітичний чинник”. Напрямки міжнародних економічних зв'язків України. Основні особливості видів структури господарства регіону.

Модуль 2 - Екологія (1/36)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.1. Наукові засади раціонального природокористування (1/36)

Навчальні елементи:

1. Наукові засади раціонального природокористування

Проблеми глобальної зміни клімату. Визначення поняття “природокористування”. Класифікація основних видів природокористування за різними підходами.

Визначення поняття „охорона природи”. Розвиток наукових засад охорони навколишнього середовища її раціонального використання його ресурсів на основі визначених принципів.

2. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації

Визначення понять “метод спостереження”, “моніторинг” та “екологічний моніторинг”. Інформація, яка входить до складу системи екологічного моніторингу. Напрямки діяльності екологічного моніторингу.

Визначення термінів “контроль” та “контроль екологічний”. Завдання екологічного контролю. Формування підходів класифікації екологічного моніторингу.

Глобальна система моніторингу навколишнього середовища. Державний екологічний моніторинг. Регламентація державних спостережень у мережі Гідромету. “Білі плями” на карті державного екологічного моніторингу.

3. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища

Визначення поняття “економіка природокористування”. Групи завдань, які стоять перед економікою природокористування. Групи проблем, з якими стикається економіка природокористування.

Поняття “економічного механізму охорони навколишнього середовища”. Завдання економічного механізму охорони навколишнього середовища.

4. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності

Визначення понять “економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності”. Різновиди розрахунку економічної і соціальної ефективності природоохоронної діяльності.

5. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища

Історія формування світового досвіду і міжнародного співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Організації, країни, конвенції та інші правові сторони становлення міжнародного співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
<i>Модуль 1 - Регіональна економіка</i>	4/144	37	35	-	72
<u>ЗМ 1.1.</u> Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики	2/72	20	19	-	33
<u>ЗМ 1.2.</u> Господарський комплекс України. Економіка регіонів України. Міжнародні економічні зв'язки України	2/72	17	16	-	39
<i>Модуль 2 - Екологія</i>	1/36	9	10	-	17
<u>ЗМ 2.1.</u> Наукові засади раціонального природокористування	1/36	9	10	-	17

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
	6.030504, 6.030509
1	2
<i>Модуль 1 - Регіональна економіка</i>	
<u>ЗМ 1.1.</u> Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики	
1. Предмет, метод і завдання дисципліни	2
2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	3
3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	3
4. Економічне районування та територіальна організація господарства	5
5. Регіон у системі територіального поділу праці	3

Продовження табл.

1	2
6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2
7. Механізм реалізації регіональної економічної політики	2
Разом за <u>ЗМ 1.1.</u>	20
<u>ЗМ 1.2.</u> Господарський комплекс України. Економіка регіонів України. Міжнародні економічні зв'язки України	
1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	3
2. Природний та трудовресурсний потенціал України	3
3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	3
4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	2
5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	4
6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	2
Разом за <u>ЗМ 1.2.</u>	17
Разом за <i>Модулем 1</i>	37
<i>Модуль 2 - Екологія</i>	
<u>ЗМ 2.1.</u> Наукові засади раціонального природокористування	
1. Наукові засади раціонального природокористування	1
2. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації	2
3. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища	3
4. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності	2
5. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища	1
Разом за <u>ЗМ 2.1.</u>	9
Разом за <i>Модулем 2</i>	9
Всього	46

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
	6.030504 6.030509
1	2
<i>Модуль 1 - Регіональна економіка</i>	
<u>ЗМ 1.1.</u> Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики	
1. Предмет, метод і завдання дисципліни	2
2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	2
3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	3
4. Економічне районування та територіальна організація господарства	4
5. Регіон у системі територіального поділу праці	3
6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2

Продовження табл.

1	2
7. Механізм реалізації регіональної економічної політики	3
Разом за <u>ЗМ 1.1.</u>	19
<u>ЗМ 1.2.</u> Господарський комплекс України. Економіка регіонів України. Міжнародні економічні зв'язки України	
1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	3
2. Природний та трудовресурсний потенціал України	3
3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	3
4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	2
5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	3
6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	2
Разом за <u>ЗМ 1.2.</u>	16
Разом за <i>Модулем 1</i>	35
<i>Модуль 2 - Екологія</i>	
<u>ЗМ 2.1.</u> Наукові засади раціонального природокористування	
1. Наукові засади раціонального природокористування	1
2. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації	2
3. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища	3
4. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності	3
5. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища	1
Разом за <u>ЗМ 2.1.</u>	10
Разом за <i>Модулем 2</i>	10
Всього	45

2.2.4. Індивідуальні завдання

При вивченні даної дисципліни навчальним планом передбачено виконання студентами денної форми навчання розрахунково-графічного завдання (РГЗ), яке виконується згідно з “Методичними вказівками до самостійного вивчення, проведення практичних занять та виконання розрахунково-графічного завдання з дисципліни “Регіональна економіка” (для студентів 3 курсу денної форми та 4 курсу заочної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит”). – Укл.: О.В. Димченко, С.М. Гайденко. - Харків: ХНАМГ, 2009.”

Розрахунково-графічне завдання - один із видів ІНДЗ, яке має за мету закріплення теоретичних знань з курсу і розвиток у студентів навичок теоретичного осмислення та викладення основних моментів регіональної економіки, а також навчитися розраховувати основні показники функціонування регіональної економіки.

РГЗ складається з трьох складових. У *першій складовій* студент виконує розрахунок показників регіонального ринку праці, у *другій* – розрахунок показників аналізу відтворювальної структури регіону та галузевої структури, і

наприкінці у *третій* – розрахунок показників поняття депресивної території та можливості її санації.

Обсяг у годинах складає 30.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з науковою, спеціальною літературою, а також навчальними посібниками і методичними вказівками, вмінні розраховувати та узагальнювати дію виконаних розрахунків, у час, вільний від аудиторних занять.

Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів, аналітичних оглядів, виконання завдань поточного контролю, виконання РГЗ, а також включає підготовку до ПМК та екзамену тощо.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
	6.030504 6.030509
1	2
<i>Модуль 1 - Регіональна економіка</i>	
<u>ЗМ 1.1.</u> Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики	
1. Предмет, метод і завдання дисципліни	4
2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	4
3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	4
4. Економічне районування та територіальна організація господарства	7
5. Регіон у системі територіального поділу праці	6
6. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	4
7. Механізм реалізації регіональної економічної політики	4
Разом за <u>ЗМ 1.1.</u>	33
<u>ЗМ 1.2.</u> Господарський комплекс України. Економіка регіонів України. Міжнародні економічні зв'язки України	
1. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	7
2. Природний та трудовресурсний потенціал України	8
3. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	8
4. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	4
5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	8
6. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	4
Разом за <u>ЗМ 1.2.</u>	39
Разом за <i>Модулем 1</i>	72
<i>Модуль 2 - Екологія</i>	
<u>ЗМ 2.1.</u> Наукові засади раціонального природокористування	

Продовження табл.

1	2
1. Наукові засади раціонального природокористування	3
2. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації	3
3. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища	4
4. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності	4
5. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища	3
Разом за <u>ЗМ 2.1.</u>	17
Разом за <i>Модулем 2</i>	17
Всього	89

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види контролю та їх стислий зміст	Розподіл балів, %
<i>Модуль 1 - Регіональна економіка</i>	
<i>Поточний контроль зі змістових модулів</i>	
<u>ЗМ 1.1.</u> Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування регіональної економічної політики	
Тестовий контроль №1	15
Контрольна робота №1	15
Разом за <u>ЗМ 1.1.</u>	30
<u>ЗМ 1.2.</u> Господарський комплекс України. Економіка регіонів України. Міжнародні економічні зв'язки України	
Тестовий контроль №2	15
Контрольна робота №2	15
Разом за <u>ЗМ 1.2.</u>	30
Разом за <i>Модулем 1</i>	60
<i>Підсумковий контроль з модулю</i>	
ПМК (письмовий)	40
Всього за <i>Модулем 1</i>	100
<i>Модуль 2 - Екологія</i>	
<i>Поточний контроль зі змістових модулів</i>	
<u>ЗМ 2.1.</u> Наукові засади раціонального природокористування	
Тестовий контроль №1	15
Контрольна робота №1	15
Виконання та захист РГЗ	30
Разом за <u>ЗМ 2.1.</u>	60
Разом за <i>Модулем 2</i>	60
<i>Підсумковий контроль з модулю</i>	
ПМК (письмовий)	40
Всього за <i>Модулем 2</i>	100
<i>Підсумковий контроль з дисципліни</i>	
Підсумковий контроль з модулю 1	40
Підсумковий контроль з модулю 2	20
Екзамен (письмовий)	40
Всього за дисципліною	100

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно		D
більше 50-60 включно	Задовільно	E
більше 25-50 включно		FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, інтернет адреси	Теми, де застосовується
<i>1. Рекомендована основна навчальна література</i> (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Гранберг А.Г. Основы региональной экономики.- К.:Накова думка, 2006.	Усі теми
2. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка.-К.:Кондор, 2006.	Усі теми
3. Качан В.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка - К.:Наукова думка, 2006.	Усі теми
4. Гранберг А.Г. Основы региональной экономики.- К.:Накова думка, 2006.	Усі теми
5. Папп В.В. Структура економіки в регіональному суспільстві: теорія, методика, практика. - Л.: Ін-т. рег. Досл. НАНУ, 2007.	Усі теми
<i>2. Додаткові джерела</i>	
1. Дорогунцов С. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – К.:КНЕУ, 2005.	Усі теми
2. Мельник С.А. Управління регіональною економікою.-К.:Накова думка, 2005	Усі теми
3. Гаврилов А.И. Региональная экономика.-М.:Радуга, 2005	Усі теми
<i>3. Методичне забезпечення</i> (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Димченко О.В., Матвеева Н.М., Гайденко С.М. Навчальний посібник „Регіональна економіка”, 2008	Усі теми
2. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів за спеціальностями 7.050106 „Облік і аудит”, 7.050107 „Економіка підприємства”.- Харків:ХНАМГ, 2006.	Усі теми
3. Методичні вказівки до самостійного вивчення, проведення практичних занять та виконання розрахунково-графічного завдання з дисципліни “Регіональна економіка” (для студентів 3 курсу денної форми та 4 курсу заочної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит”). – Укл.: О.В. Димченко, С.М. Гайденко. - Харків: ХНАМГ, 2009.	Усі теми
4. Плани семінарських занять	Усі теми
5. Тематика контрольних робіт та рефератів	Усі теми
6. Поточні тестові завдання та підсумковий тест	Усі теми

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Регіональна економіка” для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямів підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”, 6.030509 – “Облік і аудит”.

Укладачі: Олена Володимирівна Димченко
Сергій Миколайович Гайденко

План 2009, поз. 455 Р

Підп. до друку 25.09.2009	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 1.1	Обл.-вид.арк. 1.4
Замовл. №4986	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12